327-79

ناشری: احمد هادی مقصودی

میراث ومقاسمه.

حقوقِ اسلامیه

نکٔ ۳ نچی جزئیدر.

۱ نچی جزئی (تزوج ومعاشرة)، ۲ نچی جزئی (تجارت ومعامله)، ۳ نچی جزئی (میراث ومقاسمه)، ۴ نچی جزئی (حکومت ومحاکمه).

علم فرائضنی هیچ اوقوماغان کیمسه‌ده، بوکتابنی اوقوب هرتورلی میراثلرنی بیم قیلونکٔ طریقلرینی بلمك وهر تورلی وارثلرنکٔ ترکه‌دن حصه‌لری، نی قدر تیني بلمك ممکندر.

سنه ۱۳۲۲
۱۹۰۵

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 29 декабря 1904 г.

КАЗАНЬ.
ГОРОДСКОЙ ПАССАЖЪ
Лито-Типографія И. Н. Харитонова.
1905.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

...مال نَصِيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوالِدانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّساءِ نَصِيبٌ مِ...

...بُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْكَثُرَ نَصِيباً مَفْرُوضاً ۞ » سورة النساء

...ياقن قارداشلر قالدرغان تركه مالندن آز بولسه‌ده، كو...

...اتو نلرغه‌ده فرض بولغان نصيب واولوشنى بيرو تيبيشليدر...

...الفرائض وعلّموها النّاس، فانّها اوّل ما ينسى». عن ابن مسعو...

...لوشلرينى (ياكه فرض عمللرنى) اويره‌نكز هم كشيلرگه‌د...

...يك الك اونوتلا طورغان نرسه‌لردندر.

علم ميراث .

• ... بولاچغينى و وارثلرينه ميراثنڭ نى‌قدر اولوشى تيبه‌چگين...

و... ه تقسيم قيلناچغينى بيان قيلا طورغان علم، (علم ميرا...

وا... لور . (علم ميراث) علوم فقهيه وحقوق اسلاميه...

الو...

... كبى دليل شرعيلرگه بناً هم هر عصر ودياره‌ده كلم...

علما... بوينچه علم ميراثنى بلو وبلمه‌گانلرگه اويره‌تو عموم ا...

اسلا... . بونون دن... موجود اوچ يوز ميليون قدر ا...

اسلا... ميراث قاعده‌لرى بوينچه وارثلرينه تقسيم ايدلمك...

وهما... ن اهل علم اولاچق مسلمانلرغه بوعلمدن غافل بول...

مناسب... لغان افنديل... هر قايوسى بوفننى كمالا بلوب ض...

قيلمق تيبيشليدر. لكن بوزمانغه‌قدر امامنرنڭ اكثرى ب... منڭ هر بر مسئله‌لرند...

بيك كامل خبردار بولمادقلرى، وبر ميراث مسئله‌سى واقع ... مدقده بر برينه مراجع...

Сочинение по мусульманской юриспруденции.
„Изахъ наследства". На татарском языке.
Казань, 1905.

رب (کونسولتاتسیه یعنی مشاورهٔ علمیه) تشکیل قیلوٗرغه محتاج بولدقلری تأسف
کورلمکده‌در (*)

رشدی مکتبلرنك صوکغی صنفلرنده حقوق اسلامیه درسلری جمله‌سندن اوٗشبو
میراثنی‌ده تعلیم ایدلسه، علم حساب قاعده‌لری اوٗچوٗن گوزل بر تمرین وتطبیق
چغی شبهه‌سزدر. چوٗنکه بو علمنك هر قاعده‌سی بر مسئلهٔ حسابیه حکمنده‌در. مکتبلرده
شرلمکده اولان مسائل حسابیه‌نك هیچ وقوعی محتمل اولمایانلری آراسنده مسائل میراثیه‌نی‌ده
ز کوسترمك شاکردلر اوٗچوٗن رغبتلیره‌ك وحیاتلیراق اولمقلغی‌ده احتمالدر.

ترِکه.

١) برکشی وفات بولسه، اوزقولنده وبورچلی کشیلرینك قوللرنده قالغان
رینك مجموعی (ترکه) دییوٗب آتالوٗر.

٢) ترکه مالندن ایك اوّل، دفن قیلوخرجاتنه طوٗتلوٗر. مثلا کفنلك آلنوٗر،
قاز وچیلرغه بیرلوٗر، میتنی یوغان وکونه‌روٗب قبرستانغه ایلتکان کشیلرگه بیرلوٗر.
صوصلرده میتنك دولتی درجه‌سنه کوره عادت وسنت قدرنچه گنه خرج طوٗتلوٗر. آرتق
ف ایتوٗب مالنی اسراف قیلمق یا بیك کیمچیلك ایتوٗب صارانلق قیلمق درست توگلدر.

٣) میت اوزی وصیت ایتوٗب آیتوب قالدرماغانده، روحینه ثوابینی باغشلاتمق
ن ایله قرآن وذکرلر اوقوتو اوٗچوٗن آلچاطوٗتمق، میت چغاچق اوٗیگه جییلغان خاتوٗنلرغه
ه وصدقه اوٗلشمك، قبرستانغه تشییع قیلوٗب بارغان علما وفقراغه صدقه اوٗلشمك، گور
قه‌سی دییوٗب بر حیوان صدقه قیلمق، بوٗتوٗن عمرلك روزه ونمازلری اوٗچوٗن
ه بیرمك، یاکه میت اوٗچوٗن بدل حج قیلدرمق فرض اش توگلدر. وارثلر رضا بولوٗرلق
ماغانده یاکه آراده صبی بر وارث بولغانده بو اشلر اوٗچوٗن ترکه مالندن هیچ بر
سه صرف قیلماسقه تییشلیدر. اگرده وارثلر هرقایوسی بالغ بولوٗب اوزلرینك
قلری ایله بو اشلر اوٗچوٗن ترکه مالندن صرف قیلسه‌لر، یاکه بر وارث اوزینه
چك حصه‌دن صرف قیلسه، البته نیت واخلاصلری اوٗچوٗن وارثلرده اجرسز
ماسلر. میتنك روحینه‌ده باغشلانغان اجر وثوابنك ایرشووی امیدلیدر.

(*) ١٩٠٤نچی سنه‌ده ... ای فصلنده قزان جوارنده بر امامك میراثینه ابن الاخ العینی‌لری ایله برابر
بنت الاخ العینی‌لری‌ده ... به عد ایدلوٗب میراث تقسیم ایدلدیکی، صوکره بو واقعه ورثه وعلما
سنده بیوك اویکه ونزاعلره سبب اولدیغی وقائع تاریخیه‌دندر.

۴) دفن قیلو خرجلرندن آرتوب قالغان مالدن میتنك بورچلری بولسه، شول بورچلر تولهنور.

۵) اگرده میتنك بورچلری بولماسه، یاکه بورچلرینی تولهگاندن صوڭده مالی آرتوب قالسه، شول قالغان قدرینك اوچدن بر اولوشندن میت وصیت ایتوب آیتکان اورنلرغه طوتلور. اگرده وصیتی کوب بولوب قالغان میراثنك اوچدن برندن آرتق بولسه، آرتقان قدریسنی ادا قیلوده وارثلر اختیارلیدرلر: هر برسی بالغ کشی بولوب تلهسهلر، شول اوچدن بردن آرتقان قدریسنیده آدا قیلورلر؛ اگرده تلهمهسهلر، یاکه آراده برصبی وارث بولسه، آرتغینی ترکه مالندن آدا قیلماسلر.

میراث. (تقسیم ومقاسمه)

۶) میتنك دفن خرجاتندن، بورچلرندن هم وصیتلرندن آرتوب قالغان ترکهسی (میراث) دیوب آتالوب میتنك وارثلرینه تییهر. میراثنی بولوگه تقسیم، وارثلرنك بولشووینه (مقاسمه) دیلور.

۷) اگرده میتنك وارثلری قالغان بولماسه، جمیع میراثی، (یاکه ایری یا خاتونیغنه قالغان بولسه، آنلرنك اولوشندن قالغان میراثی،) حقیقی وارث بولمیچی (ذُوالرَّحِمْ) دیب آتالا طورغان قارنداش اروغارینه تییهر.

۸) اگرده وارثلریده ذوالرحم دیب آتالا طورغان قارنداشلریده قالماغان بولسه، میتنك میراثی بوتون مالینی وصیت ایتوب قالدرغان کشیسینه تییهر.

۹) اگرده میتنك بوتون مالینی وصیت ایتوب قالدرغان کشیسیده بولماسه، (۱) بارچه میراثی (بیت المال) خزینهسنه آلنوب، تربیهچیسی بولماغان طابلدق ویتیم باللرنی وتربیهچیسی قالماغان فقیر قارت وقارچقلرنی تربیه قیلو خرجاتینه، وتربیهچیسی بولماغان آورولرنی تربیه قیلو خرجاتینه وهم کوپرلر صوغو، قویولر قازو، مسجد ومدرسهلر بنا قیلو کبی اهل اسلامنك جمعیت کیرهکلرینه صرف قیلنور. (۲) مثلا: فقراغه یاردم ایتمك اوچون آچلمش جمعیت خیریه صوماسینه قوشلور.

(۱) مولی الموالاة ومقرله بالنسب مسئلهلری پك نادر الوقوع اولدیغندن بومختصرده میراثنك آنلره ویرلمك احتمالی بیان قیلنمادی.

(۲) بوندی میراث، خواجهسی طابلماغان طابلدق مال کبی، بیت المالنك (ضوائع) اسمنك گی دورتنچی نوع صوماسندندر. مصرفیده تربیهسی فرض اولاچق قارداشی اولمایان فقرا و اهل اسلامك عمومی کوکلی اولان تأسیسات وتعمیراتیدر. (رد المختار لابن العابدین صفحه ۹۳ جلدثانی).

وارث .

۱۰) (وارث) دیمك شریعتچه میتنڭ میراثی تیه‌چك یاقن کشیسی دیمکدر. یاقن وارثلر ایکی تورلیدر: برنچیسی (اولوشلی وارث) لر. ایکنچیسی (عصبه وارث) لردر. اولوشلی وارث دیمك میراثدن نی قدر اولوش آلاچغی شریعتده تعیین قیلنغان وارث دیمکدر. عصبه وارث دیمك میراثدن آلاچق اولوشی نی قدر ایکانی شریعتده آتاب تعیین قیلنماغان وارث دیمکدرکه اولوشلی وارثلرنڭ اولوشلرندن آرتوب قالغان مالنی نی قدر بولسه‌ده، اول جیوب آلادر. اگرده اولوشلی وارثلرنڭ اولوشلرندن هیچ بر نرسه آرتوب قالماسه، عصبه وارث هیچ بر نرسه آلمی قالادر.

۱۱) میتنڭ میراثندن ایڭ اوّل اولوشلری مقدارنچه اولوشلی وارثلرگه بیرلور. آلاردن آرتوب قالغانی عصبه وارثلرگه بیرلور.

۱۲) اگرده میتنڭ اولوشلی وارثلری قالغان بولماسه، بلکه فقط عصبه وارثلری گنه قالغان بولسه، میراثنڭ بارچه‌سی عصبه وارثلرگه گنه تیه‌ر.

۱۳) اگرده میتنڭ عصبه وارثلری قالغان بولماسه، بلکه فقط اولوشلی وارثلری گنه قالغان بولسه، علم حساب قاعده‌سی بوینچه حسابلاب اولوشلرینه چامالاب میراثنڭ همه‌سی اولوشلی وارثلرگه گنه بیرلور. (مگر میتنڭ ایری ایله خاتوننه تیشلی اولوشلرندن آرتق بیرلمس. کیله‌چك ۸۳ نچی ماده‌ده بو مسئله آیروب بیان قیلنمشدر).

۱۴) وارث بولاچق کشی میتنی اختیاری ایله اولترگان بولسه، یاکه اسلام دیننڭ چقوب ایمانسز بولغان بولسه، اول کمسه میت‌نڭ میراثینه وارث بولماس، آڭا میراثدن هیچ بر نرسه بیرلمس.

وارثلر وذوالرحملر.

۱۵) میتنڭ میراثینه (۱۴) تورلی یاقن کشیلری وارث بولورلر:
۱) ایری، ۲) خاتونی، ۳) آناسی، ۴) اُغبیلری، ۵) آتاسی، ۶) باباسی، یعنی آتاسینڭ آتاسی، ۷) بالالری، ۸) اوغلینڭ بالالری، ۹) آتا وآنا بر طوغانلری، ۱۰) آتاباشقه آنا بر طوغانلری، ۱۱) آتاباشقه آنابر طوغانلری، ۱۲) ایر طوغانلرینڭ اوغللری، ۱۳) آتا یا باباسینڭ ایر طوغانلری، ۱۴) آتا یا باباسینڭ ایر طوغانلرینڭ اوغللری.

۱۶) میتنڭ یوقاروده بیان قیلنمش (۱۴) تورلی یاقن کشیلرندن باشقه‌یراغراق قارنداشلری، مثلا: ۱) میتنڭ قزینڭ بالالری، واوغلینڭ قزینڭ بالالری، ۲) قز

طوغانلرینڭ بالالری، وایر طوغانلرینڭ قزلری، ۳) آناسی یا که آتاسینڭ آناسی طرفندن بولغان بابالری، ۴) آتاسینڭ قز طوغانلری، آناسینڭ طوغانلری وآتاسینڭ ایر طوغانلرینڭ قزلری، ۵) بابالرینڭ قز طوغانلری، یاقن وارثلردن توگلدرلر. بلکه (ذوالرحم) دییوب آتالاطورغان براق وارثلردندرلر. یاقن وارثلر بولغانده بو (ذوالرحم) لرگه میراث تیمس. اگرده یوقارده مذکور یاقن وارثلرنڭ هیچ برسی قالغان بولماسه، یا که میتنڭ فقط ایری یا خاتونی غنه قالغان بولسه، بونلرغه ده میراث تییهر. (۹۵ نچی ماده‌لرده).

---

۱) ایرنڭ میراثی. (زوج)

۱۷) خاتون میتنڭ بالاسی واوغلی‌نڭ بالاسی قالغان بولماسه، ایرینه میراثینڭ ($^1/_2$ = نصف) یعنی یارتیسی تییهر.

۱۸) اگرده برگنه بالاسی یا که اوغلینڭ بر بالاسی قالغان بولسه‌ده (گرچه اول بالا میتنڭ اوّلگی ایرندن بولغان بولسه‌ده)، ایرینه میراثینڭ ($^1/_4$ = ربعی) یعنی دورت اولوشدن بر اولوشی گنه تییهر. فرضا بر خاتون میتنڭ بالاسی‌ده اوغلینڭ بالاسی‌ده قالغان بولماسه، میراثنڭ هر بر (۲۴) صومندن ایرینه (۱۲) صومی تییوب، قالغان (۱۲) صومی باشقه وارثلرینه (*) بولور. اگرده میتنڭ بالاسی یا که اوغلینڭ بالاسی قالغان بولسه، ایرینه فقط (٦) صومی غنه تییوب، قالغان (۱۸) صومی باشقه وارثلرینه بولور.

---

۲) خاتوننڭ میراثی. (زوجه)

۱۹) ایر میتنڭ بالاسی یا که اوغلینڭ بالاسی قالغان بولماسه، خاتونینه میراثینڭ (ربعی) تییهر.

۲۰) اگرده برگنه بالاسی یا که اوغلینڭ بالاسی قالغان بولسه‌ده (گرچه اول بالا بو خاتوندن طوغان بولماسه‌ده)، خاتونینه میراثینڭ ($^1/_8$ = ثمنی) یعنی سیگز اولوشدن بر اولوشی گنه تییهر. فرضاً بر ایر میتنڭ بالاسی‌ده اوغلینڭ بالاسی‌ده قالغان بولماسه، خاتونینه (۲۴) صومنڭ (٦) صومی تییوب قالغان (۱۸) صومی باشقه وارثلرینه بولور. اگرده میتنڭ بالاسی یا که اوغلینڭ بالاسی قالغان بولسه، خاتونینه

(*) هر بر میراثنی تقسیم قیلغانده، مالنی (۲۴) صاندن فرض قیلوب حساب قیلنور. اوشبو (۲٤) صاننی هر مملکتنڭ اوز عرف وعادتینه قاراب (۲٤) صومدن، (۲٤) تنکه‌دن، (۲٤) غروش یا لیرادن یا که (۲٤) تومان یا که روپیه‌دن حسابلامق هم ممکندر. علم میراثده اوشبو (۲٤) صانی (میراث صانی) یا که (مخرج مسئلهٔ میراث) دییوب آتالور.

فقط (٣) صومی غنه تییوب، قالغان (٢١) صومی باشقه وارثلرینه بولور.

٢١) ایر میتنك ایکی، اوچ یادورت خاتونی قالغان بولسه لرده، بارسینه بر خاتونغه تیگیچك قدرگنه تییوب، هر برسی تیگز ایتوب بولشورلر.

---

٣) آنانـگ میراثی. (اُمّ)

٢٢) میتنك بالاسی یا که اوغلینك بالاسی یا که ایکی بر طوغان قارنداشی سلامت بولغانده، آناسینه میراثنك (١/٦ = سدسی) یعنی آلتی اولوشدن بر اولوشی گنه تییر.

٢٣) اگرده میتنك بالاسی ده اوغلینك بالاسی ده بر طوغان قارنداشلری ده هیچ سلامت قالغان بولماسه لر، یا که طوغان قارنداشی برگنه سلامت قالغان بولسه، آناسینه میراثنك (١/٣ = ثلثی) یعنی اوچ اولوشدن بر اولوشی تییر.

٢٤) اگرده میتنك آتاسی هم ایری یا خاتونی سلامت قالغان بولسه لر، آناسینه، ایری یا خاتونی اولوشلرندن قالغان میراثنك ثلثی تییر.

فرضاً بر میتنك آناسی ده بالاسی ده یا که ایکی طوغانی ده سلامت قالغان بولسه لر، آناسینه (٢٤) صومنك فقط (٤) صومی غنه تییر. اگرده آناسی ایله ینه بر طوغان قارنداشی ده سلامت قالغان بولسه، آناسینه (٨) صومی تییر. اگرده میتنك ایری ده آناسی ده هم آتاسی ده سلامت قالغان بولسه لر، (٢٤) صومنك (١٢) صومی ایرینه و آندن قالغان (١٢) صومنك ثلثی (٤) صومی آناسینه تییوب، ینه قالغان (٨) صومی آتاسینه بولور.

تصویر مسئله:

میت — میراثنك هر (٢٤) صومندن

آناسینه،	اوغلینه.
سدس	عصبه
٤ صوم	٢٠ صوم

میت — میراثنك هر (٢٤) صومندن

آناسینه،	ایکی ایر طوغانینه
سدس	عصبه
٤ صوم	٢٠ صوم

میت — میراثنك هر (٢٤) صومندن

آناسینه،	بر ایر طوغانینه
ثلث	عصبه
٨ صوم	١٦ صوم

میت — میراثنك هر (٢٤) صومندن

ایرینه،	آناسینه،	آتاسینه.
نصف	ایردن قالغاننك ثلثی	عصبه
١٢ صوم	٤ صوم	٨ صوم.

---

۴) ئەبیلرنىڭ میراثی . (جدّه)

۲۵) میتنىڭ ئەبیلرینە نیچەکشی بولسەلردە میراثنىڭ(۱/۶ = سدسی) تیبەدر. لکن میتنىڭ هر بر ئەبیسنە میراث تیمیدر. بلکە میتنىڭ آناسینىڭ آتاسینىڭ آناسی بولماغان ئەبیلرگەگنە میراث تیبەدر. (چونکە اول ئەبی ذوالرحملردندر).

۲۶) ودخی میتنىڭ آناسی سلامت بولغاندە هیچ بر ئەبیینە میراث تیمس.

۲۷) میتنىڭ آتاسی سلامت بولغاندە آتا طرفندەغی ئەبیلرینەدە وآتاسینىڭ آناسی سلامت بولغاندە بابا طرفندەغی ئەبیلرینەدە میراث تیمس.

۲۸) میتکە آنالغی یاقنراق بولغان ئەبی سلامت بولغاندە، آندن یراغراق بولغان ئەبیلرگەدە میراث تیمس.

۲۹) میتکە آنالقلرینىڭ یاقنلقلری بر درجەدە بولوب میراث تیبە طورغان ئەبیلر ایکی بولسەلردە اوچ بولسەلردە، مجموعسینە میراثنىڭ سدسی تیەوب شول سدسنی اوزلری هرکشی باشنە برابولوش ایتوب تیگزلەب بولشورلر.

فرضاً بر میتنىڭ خاتونی ایلە آناسینىڭ آناسی هم آتاسی سلامت قالغان بولسەلر، (۲۴) صومنىڭ (٦) صومی خاتونینە، (۴) صومی ئەبیسنە وقالغان (۱۴) صومی آتاسینە تیبەر. اگردە خاتونی ایلە آناسینىڭ آناسی هم آتاسینىڭ آناسی ودخی بر اوغلی سلامت قالغان بولسەلر، (۲۴) صومنىڭ (۳) صومی خاتونینە و(۴) صومی ئەبیلرگە تیبەر. قالغان (۱۷) صومی اوغلینە تیبەر. فرضاً:

میت ——— ۲٤ صومدن

خاتونینە،	ئەبیسنە،	آتاسینە.
ربع	سدس	عصبە
٦ صوم	٤ صوم	١٤ صوم.

میت ——— ۲٤ صومدن

خاتونینە،	ایکی ئەبیگە،	اوغلینە.
ثمن	سدس	عصبە
۳ صوم،	٤ صوم	١٧ صوم
	هر برینە ایکیشر صوم	

میت ——— ۲٤ صومدن

ایکی خاتونی،	آناسی،	آناسینىڭ آناسی،	اوغلی.
ثمن	سدس	محروم	عصبە
٦	٤	٠٠	١٤
هر برینە ۳			

میت ——— ۲٤ صومدن

ایری،	آتاسی،	آتاسینىڭ آناسی،	اوغلی.
ربع	سدس	محروم	عصبە
٦	٤	٠٠	١٤ صوم

میت ——— ۲٤ صومدن

۳ خاتونی،	آناسینىڭ آناسی	آناسینىڭ، آناسینىڭ آناسی	اوغلینىڭ، اوغلی
ثمن	سدس	محروم	عصبە
۳	٤	٠٠	١٧
هر برینە ١			

میت ——— ۲٤ صومدن

ایری،	آتاسینىڭ، آتاسینىڭ آناسی	آناسینىڭ، آتاسینىڭ آناسی	اوغلینىڭ اوغلینىڭ اوغلی
ربع	سدس	محروم	عصبە
٦	٤	٠٠	١٤

٥) اتانگ میراثی. (اب)

٣٠) میتنك اوغلی یا که اوغلینك اوغلی سلامت بولغانده، آتاسینه میراثنك سدسی گنه تیبهر.

٣١) میتنك اوغللری سلامت قالمیچی قزی یا که اوغلینك قزی غنه سلامت قالغان بولسه ده آتاسینه میراثنك سدسی گنه تیبهر. بو صورتده آتا، سدسنی آلغاندن صوڭ ده میراث آرتوب قالورلق بولسه، شول قالغان مالنی ده عصبه وارثلر جمله سندن بولوب آتا آلور.

٣٢) اگر ده میتنك اوغللری ده قزلری ده اوغلینك باللری ده سلامت قالغان بولماسه لر، آتاسی باشقه وارثلر دن قالغان مالنك هر قایوسنی عصبه بولوب جییوب آلور.

فرضاً:

میت — ٢٤ صومدن

خاتونی	آناسی	آتاسی	اوغلی
ثمن	سدس	سدس	عصبه
٣	٤	٤	١٣

میت — ٢٤ صومدن

ایری	قزی	آتاسی
ربع	نصف	سدس وعصبه
٦	١٢	٤ ÷ ٢ = ٦

میت — ٢٤ صومدن

خاتونی	آناسی	قزی	آتاسی
ثمن	سدس	نصف	سدس وعصبه
٣	٤	١٢	٤ ÷ ١ = ٥

میت — ٢٤ صومدن

ایری	آناسینك آناسی	آتاسی
نصف	سدس	عصبه
١٢	٤	٨

٦) بابانگ میراثی. (جدّ)

٣٣) میتنك آتاسی سلامت بولغانده باباسینه یعنی آتاسینك آتاسینه میراث تیمس.

فرضاً:

میت — ٢٤ صومدن

خاتونی	قزی	آتاسی	آتاسینك آتاسی
ثمن	نصف	سدس وعصبه	محروم
٣	١٢	٤ ÷ ٥ = ٩	٠٠

میت — ٢٤ صومدن

ایری	آتاسی	آتاسینك آتاسی	اوغلی
ربع	سدس	محروم	عصبه
٦	٤	٠٠	١٤

٣٤) آتاسی سلامت بولماغانده آتاسینك آتاسی گویا میتنك آتاسی حکمنده بولوب، آتاسینه میراثنك نی قدر اولوشی تییه چك بولسه، باباسینه ده شول قدر تیبهر.

میت — ٢٤ صومدن

خاتونی	آناسی	آتاسینك آتاسی	اوغلی
ثمن	سدس	سدس	عصبه
٣	٤	٤	١٣

میت — ٢٤ صومدن

ایری	قزی	آتاسینك آتاسی
ربع	نصف	سدس وعصبه
٦	١٢	٤ ÷ ٢ = ٦

میت — ٢٤ صومدن

خاتونی	آناسی	قزی	آتاسینك آتاسی
٣	٤	١٢	سدس وعصبه
			٤ ÷ ١ = ٥

میت — ٢٤ صومدن

ایری	اناسینك آناسی	آتاسینك آتاسی
نصف	سدس	عصبه
١٢	٤	٨

٣٥) میتنك آناسی یا که ئهبیسی طرفندن بولغان بابالری وارث توگل، بلکه ذوالرحمدرلر. باشقه وارثلر سلامت بولغانده آنلرغه میراث تیمس.

۷) بالالرنىڭ ميراثى . (اولاد، ابن وبنت)

۳٦) اگرده ميتنىڭ قز بالالرى قالغان بولماسه، فقط اير بالالرىغنه سلامت قالسه، نيچه بولسه‌لرده، عصبه بولوب ميراثنىڭ باشقه وارثلرنىڭ اۉلوشلرندن آرتقان قدرينىڭ همه‌سنى جيبوب آلورلرده، اوز آرالرنده تيگز لىب بولەرلر. فرضا:

ميت — ۲٤ سومدن		
خاتونى،	آتاسى،	براوغلى.
ثمن	سدس	عصبه
۳	٤	۱۷

ميت — ۲٤ سومدن		
ايرى،	آتاسى،	ايكى اوغلى.
ربع	سدس	عصبه
٦	٤	۱٤
		هر برسىنه ۷ شر.

۳۷) اگرده اوغللرى ايله قزلرى ده سلامت قالغان بولسه‌لر، هرقايوسى برگه عصبه بولوب باشقه وارثلردن قالغان ميراثنى جيبوب آلورلر. لكن اوز آرالرنده بولشكانده قزلر يارتى كشيگه حساب قيلنوب اوغللرغه ايكيشر وقزلرغه بره‌رگنه اۉلوش تيبەر.

فرضاً:

ميت — ۲٤ سومدن		
آناسى،	آتاسى،	٦ اوغلى، ٤ قزى.
سدس	سدس	عصبه
٤	٤	۱٦
		هر برسىنه
		۲ شر ۱ شر

ميت — ۲٤ سومدن		
ايرى،	آناسينىڭ آناسى،	۲ اوغلى، ۳ قزى.
ربع	سدس	عصبه
٦	٤	۱٤
		هر برسىنه
		٤ شر ۲ شر.

۳۸) اگرده ميتنىڭ اوغللرى سلامت قالميچى، برقزىغنه سلامت قالغان بولسه آڭا ميراثنىڭ نصفى تيبەر. فرضا:

ميت — ۲٤ سومدن			
خاتونى،	آناسى،	آتاسى،	برقزى.
ثمن	سدس	سدس وعصبه	نصف
۳	٤	٤ + ۱ = ٥	۱۲

ميت — ۲٤ سومدن			
ايرى،	آناسىنىڭ آناسى	برقزى،	ايرطوغانى.
ربع	سدس	نصف	عصبه
٦	٤	۱۲	۲

۳۹) اگرده ميتنىڭ اوغللرى سلامت قالميچى ايكى يااۉچ قزى سلامت قالغان بولسه‌لر، قزلرغه ميراثنىڭ (۲/۳) ثلثانى يعنى اۉچدن ايكى اۉلوشى تيبەرده، اوز آرالرنده تيگزلىب بولشورلر. فرضا:

ميت — ۲٤ سومدن		
آناسى،	ئەبيسى،	۲ قزى.
سدس	سدس	ثلثان ۱٦
٤	٤	هر برسىنه ۸

ميت — ۲٤ سومدن		
آناسى،	آتاسى،	٤ قزى.
سدس	سدس	ثلثان ۱٦
٤	٤	هر برسىنه ٤

٤۰) اگرده بالالرغه، (۲٤) سومدن تيگان اۉلوشنى تيگزلىب بولو ممكن بولماسه، مجموعسينه تيگان اۉلوشنى آيرغاندن صوڭ صوماسينه قاراب صوملاب تيينلىب علم حساب قاعده‌سى بوينچه چامالاب تقسيم قيلنور. (*)

(*) خاتونلر، ئەبيلر، اير طوغانلر وقز طوغانلر كبى باشقه وارثلرده ده مجموعسينىڭ اۉلوشلرى تيگز بولنمه‌گانده اۉشبو رەوشچه عمل قيلمق تييشليدر.

فرضا: میت ———— ٢٤ صومدن ———— ✲

٣ قزی	ئه‌بیسی،	آناسی،
ثلثان	سدس	سدس
١٦	٤	٤

اوشبو صورتده قزلرغه تیگان (١٦) نی اوچسینه تیگزلاب بولو ممکن توگلدر چونکه هر برسینه (٥) شر صوم بیرسه‌ك، بر صوم آرتوب قالادر. اگرده (٦) شر صوم بیرمکچی بولسه‌ق، (٣) صوم یتمیدر. مونه بوندای صورتده قزلرغه تیگان (١٦) صومنی تیینلرگه آوشتروب (١٦٠٠) تیین ایتماك کیره‌ك. صوکره شول (١٦٠٠) تیینی اوچ قزغه علم حسابنك تقسیم قاعده‌سی بوینچه بولماك کیره‌ك. بس شول ره‌وشچه عمل قیلغانده (١٦) صومدن هر قزغه (٥٣٣) تیین تیوب آراده برگنه تیین آرتوب کسر بولوب قالادر. کوب صوما آراسنده بر تیین یا اون تیین کبی آز آقچه وارثلرنك قایسینه بولسه‌ده، کوب توگلدر.

٨) اوغلنك بالالرینك میراثی. (اولاد ابن)

٤١) میتنك اوز اوغلی سلامت بولغانده اوغلینك بالالرینك هیچ برسینه میراث تیمس.

فرضاً: میت ———— ٢٤ صومدن ———— ✲

اوغلینك اوغلی.	اوغلی،	آناسی،	اری،
محروم	عصبه	سدس	ربع
٠٠	١٤	٤	٦

٤٢) ایکی یا اوچ قزی سلامت بولغانده‌ده میتنك اوغلینك قز بالالرینه میراث تیمس

فرضاً: میت ———— ٢٤ صومدن ———— ✲

اوغلینك ٣ قزی.	٢ قزی،	آناسی،	آتاسی،
محروم	ثلثان،	سدس	سدس
٠٠	١٦	٤	٤

٤٣) مگر بو صورتده میتنك اوغلی‌نك بالالری آراسندن برسی ابر بالا بولسه. مجموعسی برگه عصبه بولوب، باشقه وارثلردن قالغان میراثنی ابر بالاغه بر اولوش قز بالاغه بارتی اولوش ایتوب بولشورلر. فرضاً:

میت ———— ٢٤ صومدن ———— ✲

اوغلینك اوغلی.	٣ قزی،	آناسی،	خاتونی،
عصبه	ثلثان ١٦	سدس	ثمن
١	هر برسینه ٨	٤	٣

میت ———— ٢٤ صومدن ———— ✲

اوغلینك ٤ قزی.	اوغلینك ٢ اوغلی،	٨ قزی،
عصبه	عصبه	ثلثان
٨		١٦
یشه ١	هر بره ٢	

٤٤) میتنك برگنه قزی سلامت بولغانده‌ده اوغلینك بالالری آراسنده برسی ابر بالا بولسه، مجموعسی برگه عصبه بولوب باشقه وارثلردن قالغان میراثنی ابر

بالاغه بر اولوش قز بالاغه‌یارتی اولوش ایتوب بولشورلر. فرضا:

میت ۲٤ سومدن

خاتونی	آناسی	برقزی	اوغلینك اوغلی
ثمن	سدس	نصف	عصبه
۳	٤	۱۲	۵

میت ۲٤ سومدن

ایری	برقزی	اوغلینك براوغلی	اوغلینك ٤ قزی
ربع	نصف	عصبه	عصبه
٦	۱۲	[illegible]	[illegible]
		هر برینه ۲	[illegible]

۴۵) میتنك برگنه قزی سلامت بولوب اوغلینك بالالری هر نورسی قز بالا بولسه‌لر، مجموعسینه میراثنك سدسی گنه تیبعر. فرضا:

میت ۲٤ سومدن

خاتونی	برقزی	اوغلینك ۲ قزی	آتاسی
۳	نصف	سدس ٤	سدس هم عصبه
	۲۱	هر برینه ۲	٤+۱

میت ۲٤ سومدن

ایری	برقزی	اوغلینك ٤ قزی	آتاسی
سدس	نصف	سدس ٤	سدس و عصبه
٤	۱۲	[illegible]	٤ ...

۴٦) اوزینك هیچ بر بالاسی سلامت قالماغانده، اوغلینك بالالری. گویا میتنك اوز بالالری حکمنده بولورلر. میتنك اوز بالالرینه نی قدر تییه‌چك بولسه، اوغلینك بالالرینه‌ده شول قدر تیعر.

۴۷) میتنك اوغلینك اوغلینك بالالریده اوز درجه‌لرنده، گویا اوغلینك بالالری حکمنده‌درلر. لکن اوغلینك بالالری سلامت بولغانده آنلرغه میراث تیمس.

۴۸) میتنك قزینك بالالری وقزینك قزینك بالالری نیوقارده بر کره‌ده بون فیلسغنچه وارث توگل. بلکه ذوالرحملردر.

۹) آتا وآنا بر چن طوغانلرننك میراثلری. (اخ واخت لاب وام)

۴۹) اوغلی یا اوغلینك اوغلی، آتاسی یا آتاسینك آتاسی سلامت بولغان وقتده میتنك آتا آنا بر چن طوغانلرینه هیچ میراث تیمس. فرضا:

میت ۲٤ سومدن

خاتونی	آناسی	اوغلی	چن طوغانی
ثمن	سدس	عصبه	محروم
۳	٤	۱۷	۰۰

میت ۲٤ سومدن

ایری	ئه‌بیسی	آتاسی	چن طوغانی
نصف	سدس	عصبه	محروم
۱۲	٤	۸	۰۰

۵۰) اوغلی‌ده اوغلی‌نك اوغلی‌ده بولماسه. بلکه قزی یا اوغلینك قزی‌غنه سلامت قالغان بولسه، میتنك چن طوغانلری ایر بولسه‌لرده‌قز بولسه‌لرده، عصبه بولورلر. اوشبو عصبه بولغان چن طوغانلر قایوسی ایر وقایوسی قز بولوب قاتش بولسه‌لر، میراثنك اولوشلی وارثلردن قالغانینی ایرکه‌کلرینه بر اولوش قزلرینه یارتی اولوش ایتوب بولشورلر: فرضاً:

میت ۲٤ سومدن

خاتونی	آناسی	برقزی	چن ایر یا قز طوغانی
ثمن	سدس	نصف	عصبه
۳	٤	۱۲	۵

میت ۲٤ سومدن

ئه‌بیسی	٤ قزی	چن ایر طوغانی، ۲ چن قز طوغانی
سدس	ثلثان	عصبه
٤	۱٦	٤
		هر برینه ...

٥١) اوغلی‌ده قزی‌ده اوغلینک بالالری‌ده سلامت بولماسه ، میتنگ چن طوغانلرینگ آرادن برسی ایرکەك بولسه، مجموعسی عصبه بولوب ، میراثنگ باشقه وارثلردن قالغان قدرینی مذکور رەوشچه بولشورلر. فرضاً:

ميت — ٢٤ سومدن

خاتونی'	آناسی'	٢چن ایر طوغانی.
ربع	سدس	عصبه ١٤
٦	٤	هر برسینه ٧

ميت — ٢٤ سومدن

ایری'	ئەبیسی'	٣چن ایر طوغانی ٢چن قز طوغانی.
نصف	سدس	عصبه
١٢	٤	٨ هر بر... ینه ٢ ، ١

٥٢) اگرده مذکور صورتده میتنگ چن طوغانلری آراسنده ایرکەگی بولمیچی، ایکی یا اوچ قز طوغانلری قالسه، نیچه بولسه‌لرده مجموعسینه میراثنگ ثلثانی تیبەر. شول ثلثاننی هر برسینه تیگز ایتوب اوز آرا بولشورلر. فرضا:

ميت — ٢٤ سومدن آرتا ٢ سوم

خاتونی'	٦ چن قز طوغانلری.
ربع	ثلثان ١٦ ÷ ٢ = ١٨
٦	ینه ٢. آرتوب قالغانی‌ده بونلرغه تیبەدر. هر برسینه ٣

ميت — ٢٤ سومدن آرتا ٤ سوم

آناسی'	٤چن قز طوغانی.
سدس	ثلثان ١٦ ÷ ٣
٤ ÷ ١	هر برینه ٤سوم ٧٥تیین.

٥٣) اگرده مذکور صورتده یعنی میتنگ اوغلی‌ده قزی‌ده اوغلینک بالالری‌ده قالماغان صورتده برگنه چن طوغان قز قارنداشی سلامت قالغان بولسه، اول قز طوغانینه میراثنگ یارتیسی تیبەدر. فرضا:

ميت — ٢٤ سومدن

ایری'	برچن قز طوغانی.
نصف	نصف
١٢	١٢

ميت — ٢٤ سومدن

خاتونی'	ئەبیسی'	برچن قز طوغانی.
ربع	سدس	نصف
٦	٤	١٢

١٠) آتا باشقه آنا بر طوغانلرنگ میراثی . (اخ واخت لاب)

٥٤) میتنگ آنا باشقه آتا بر طوغانلرینه، میتنگ اوغلی یا اوغلینگ اوغلی، آتاسی، یا آتاسینگ آتاسی، یاکه چن ایر طوغانی یاکه بر قزی اینه بر چن قز طوغانی سلامت بولغان وقتده، هیچ میراث تیمس . فرضا:

ميت — ٢٤ سومدن

خاتونی'	آناسی'	اوغلی'	آتا بر طوغانی.
ثمن	سدس	عصبه	محروم
٣	٤	١٧	٠٠

ميت — ٢٤ سومدن

ایری'	آتاسینگ آتاسی'	آتاسی'	آتا بر طوغانی.
نصف	سدس	عصبه	محروم
١٢	٤	٨	٠٠

ميت — ٢٤ سومدن

خاتونی'	چن ایر طوغانی'	آتا بر طوغانی.
ربع	عصبه	محروم
٦	١٨	٠٠

ميت — ٢٤ سومدن

ایری'	بر قزی'	چن قز طوغانی'	آتا بر طوغانی.
ربع	نصف	عصبه	محروم
٦	١٢	٦	٠٠

٥٥) میتنگ اوغللری بولمیچی قزلری یاکه اوغلینک قزلری سلامت قالغانده آتا بر طوغانلری ایر بولسه‌لرده، قز بولسه‌لرده، عصبه بولورلر.

فرضا:

میت ۲٤ سومدن ❀ میت ۲٤ سومدن

آناسی'	برقزی'	آتا برابر قزطوغانی	آناسی'	قزی'	آتا بر ۲ ایرطوغانی'	آتا بر ٤ قزطوغانی
ثلث	نصف	عصبه	سدس	نصف	عصبه	عصبه
۸	۱۲	٤	٤	۱۲	هربرسنه ۲	۱

۵٦) اوغلیده قزیده واوغلینک بالاسیده قالغان بولمیچه، ایکی چن طوغ
قز قارداشی سلامت بولغان صورتده، میتنک آتا بر ایر طوغانی عصبه بولور

میت ۲٤ سومدن ❀

خاتونی'	۲ چن قزطوغانی	آتا برایرطوغانی
ربع	ثلثان ۱٦	عصبه
٦	هربرینه ۸	۲

۵۷) مذکور صورتده آتا بر قز طوغانلری غنه قالغان بولسه، آنلرغه میراث تیم

میت ۲٤ سومدن آرتا ۲ سوم ❀

خاتونی'	۲ چن قزطوغانی	۲ آتا بر قز طوغانی
ربع	ثلثان	محروم
٦	۱٦ ÷ ۲	۰۰

۵۸) اگرده آرالرنده میتنک آتا بر ایر طوغانیده قالغان بولسه، آنکا ایبعر
آتا بر قزطوغانلریده عصبه بولورلر. فرضاً:

میت ۲٤ سومدن

خاتونی'	۲ چن قزطوغانی'	آتا بر ایکی قز طوغانی' بر آتا برایرطوغانی.
ربع	ثلثان	عصبه
٦	۱٦	۲ سوم
	هربرینه ۵۰ تین	بر سوم

۵۹) اگرده میتنک برگنه چن قز طوغانی سلامت بولسه، آتا بر قز طوغانلر
نیچه کشی بولسهلرده، میراثنک سدسی گنه تییعر. فرضا:

میت ۲٤ سومدن آرتا ۸ سوم ❀

برچن قزطوغانی'	آتا برقزطوغانی.
نصف	سدس
۱۲ ÷ ٦	٤ ÷ ۲

٦۰) اگرده میتنک اوز بالاسیده، اوغلینک بالاسیده، آتاسیده آتاسینک
آتاسیده چن طوغانلریده هیچ برسی سلامت قالغان بولماسهلر، آتا بر
طوغانلرندن ایکی یا اوچ کشی بولسهلر، مجموعسینه میراثنک ثلثانی تییعر.

٦۱) اگرده اوشبو صورتده آتا بر طوغان قز قارداشی برگنه قالغان بولس
آنکا میراثنک نصفی تییعر. فرضا:

میت ۲٤ سومدن آرتا ۲ سوم ❀ میت ۲٤ سومدن

خاتونی'	آتا بر ۲ قزطوغانی	ایری'	آتا بر برقز طوغانی.
ربع	ثلثان	نصف	نصف
٦	۱٦ ÷ ۲ = ۱۸. هربرینه ۹	۱۲	۱۲

١١) آتا باشقه آنا برطوغانلرنک میراثی. (اخ واخت لام)

٦٢) میتنك بالاسی، اوغلینك بالاسی، آتاسی یاکه آتاسینك آتاسی سلامت بولغانده، آنا برطوغان قارداشلرینه هیچ میراث تیمس. فرضا:

میت ــــــــ ٢٤ صومدن

خاتونی	اوغلی	آنا برطوغانی.
ثمن	عصبه	محروم
٣	٢١	٠٠

میت ــــــــ ٢٤ صومدن

ایری	اوعمینك اوغلی	آنا برطوغانی.
ربع	عصبه	محروم
٦	١٨	٠٠

میت ــــــــ ٢٤ صومدن

آناسی	آتاسی	آنا برطوغانی.
ثلث	عصبه	محروم
٨	١٦	٠٠

میت ــــــــ ٢٤ صومدن

آتاسنك آناسی	آتاسنك آتاسی	آنا برطوغانی.
سدس	عصبه	محروم
٤	٢٠	٠٠

٦٣) اگرده مذکور کشیلر سلامت بولماسه‌لر، میتنک آنا برطوغانی برگنه کشی سلامت بولسه، کیره‌ك ایر کشی کیره‌ك قز کشی بولسون، میراثنک سدسینی آلور:

میت ــــــــ ٢٤ صومدن آرتا ١٢ صوم

آناسی	آنا برطوغانی
ثلث	سدس
٨ ینه ٨	٤ ینه ٤

٦٤) اگر اوشبو صورتده میتنک آنا برطوغانلری ایکی یااوچ کشی سلامت قالغان بولسه‌لر، نیچه کشی بولسه‌لرده، مجموعسی میراثنک ثلثنی آلوب هر برسینه تیگز لعب بولورلر. ایرلرینکده خاتونلرینکده اولوشلری بر تیگز بولور. عصبه‌لر کبی ایرلرگه بر اولوش خاتونلرغه یارتی اولوش ایتوب بولمسلر.

میت ــــــــ ٢٤ صومدن آرتا ٨ صوم

آناسی	ایکی آنا برطوغانلری
ثلث	ثلث
٨ ینه ٤	٨ ینه ٤.

٦٥) اگرده میتنک آنا برطوغانلرینه میراثنک سدسینی یا ثلثینی بیرگاچ، آتا وآنا برطوغان عصبه ایر قارداشلرینه هیچ مال قالماسلق بولسه، قارداشلرنک هر قایوسی آنا برطوغان قارداشلرگه حساب قیلنوب میراثنک سدس یا ثلثنده اورتاق بولورلر. فرضا:

میت ــــــــ ٢٤ صومدن

ایری	آناسی	٢چن ایر طوغانی. ٣آنا برقز طوغانی.
نصف	سدس	ثلث ٨
١٢	٤	هربرسینه ایکیشر صوم.

بو مسئله (مسئلهٔ حماریهٔ عثمانیه) اسمنده مشهور مسئله‌در.

١٢) ایر طوغاننڭ اوغللرینڭ میراثی . (ابن الاخ)

٦٦) میتنڭ آتا باشقه آنا بر طوغانلرینڭ بالالری وارث توگل بلک ذوالرحمدرلر . باشقه وارثلر سلامت بولغانده آنلرغه میراث تیمس .

٦٧) آتا وآنا بر چن ایرطوغانینڭ اوغللرینه‌ده، میتنڭ اوغلی یـ اوغلینڭ اوغلی، آتاسی یاکه آتاسینڭ آتاسی، چن ایرطوغانی یاکه آتابر ای طوغانی سلامت بولغانده میراث تیمس .

٦٨) مذکور کشیلر سلامت بولماغانده عصبه بولوب ، میراثنڭ باش وارثلردن قالغانی آنلرغه تیبعر . فرضا:

میت — ٢٤ سومدن

ایری	آناسی	آتا وآنا بر ایرطوغانینك بر اوغلی.
نصف	ثلث	عصبه
١٢	٨	٤

میت — ٢٤ سومدن

خاتونی	آتاسینك آناسی	آتا وآنا برایرطوغانینك ارغلی.
ربع	سدس	عصبه
٦	٤	١٤

٦٩) میتنڭ آنا باشقه آتا بر ایر طوغانینڭ اوغللریده چن ایر طوغانینڭ اوغللری حکمنده‌درلر لکن آنلرغه چن ایرطوغانینڭ اوغلی سلامت بولغانده میراث تیمس .

میت — ٢٤ سومدن

آناسی	آتابرایرطوغانینك اوغلی.
ثلث	عصبه
٨	١٦

میت — ٢٤ سومدن

آناسی	چن ایرطوغانینك اوغلی	آتابر طوغانینك اوغلی
ثلث	عصبه	محروم
٨	١٦	٠٠

٧٠) میتنڭ قز طوغانلرینڭ بالالری وایر طوغانینڭ قزلری وارث توگل بلکه ذوالرحمدرلر.

١٣) آتا یا باباننڭ ایر طوغانلرینڭ میراثی . (عَمّ)

٧١) میتنڭ آتاسینڭ آنا بر طوغان قارنداشلری وارث توگل بلک ذوالرحمدرلر. باشقه وارثلر سلامت بولغانده آنلرغه میراث تیمس .

٧٢) میتنڭ آتاسینڭ چن قز طوغانلری‌ده آنا بر قز طوغانلری‌ده ذوالرحمدرلر.

٧٣) میتنڭ آتاسینڭ چن ایر طوغانی وارث بولسه‌ده

میتنك اوغلی یاكه اوغلینك اوغلی، آتاسی یاكه آتاسینك آتاسی آتا بر طوغان ایر قارداشی، ودخی قزی ایله آتا بر طوغان قز قارداشی سلامت بولغانده میراث آلماس.

۷۴) مذكور كشیلرنك هیچ برسی سلامت بولماغانده عصبه بولورلر.

۷۵) میتنك آتاسینك چن ایر طوغانی سلامت بولغانده آتا بر ایر طوغانی میراث آلماس. اول سلامت بولماغانده آنك اورنینه بوعصبه بولور.

۷۶) میتنك آتاسینك ایرطوغانی سلامت بولماغانده آتاسینك آتاسینك ایر طوغانی آنك اورنینه عصبه بولور.

۱۴) اتانك یا بابانك ایر طوغانینك اوغللرینك میراثی. (ابن عمّ)

۷۷) میتنك آتاسینك قزطوغانلرینك بالالری، وآتا برطوغانلرینك بالالری، ایر طوغانلرینك قزلری وارث توگل، بلكه ذوالرحمدرلر.

۷۸) میتنك آتاسینك آتا بر ایر توغانلرینك، اوغللری میتنك اوغلی یاكه اوغلینك اوغلی، آتاسی یاكه آتاسینك آتاسی، آتابرطوغان ایرقرداشینك اوغلی ودخی قزی ایله آتا برطوغان قز قارداشی سلامت بولغانده میراث آلماسلر.

۷۹) مذكور كشیلرنك هیچ برسی سلامت بولماغانده آتاسینك ایر طوغانلری حكمنده بولوب عصبه بولورلر.

۸۰) میتنك آتاسینك ایر طوغانینك اوغلی سلامت بولماغانده ، آتاسینك آتاسینك ایر طوغانینك اوغلی آنك اورنینه عصبه بولور.

میراثنك آرتووی. (ردّ مخرج المسئلة)

۸۱) اگرده میتنك عصبه وارثلری سلامت قالغان بولماسه، بلكه فقط اولوشلی وارثلری گنه سلامت قالوب، شول وارثلرگه (۲۴) صومدن اولوشلری قدر بیرگاندن صوك میراث ینه آرتوب قالورلق بولسه، شول قالغان میراثده میتنك ایری یا خاتوننندن باشقه اولوشلی وارثلرینه اولوشلری چاماسنه قاراب بولنوب بیرلور. اما میتنك ایری ایله خاتوننینه هیچ بروقتده اولوشلرندن آرتق بیرلمس.

۸۲) یوقارده مذكور رهوشچه میراثنك آرتقان مسئله‌لرنده مال ایكی تورلی رهوشده تقسیم قیلنه‌در: اگرده اولوشلی وارثلر آراسنده میتنك ایری‌ده، خاتوننی‌ده

قالغان بولماسه، مجموع وارثلرگه (٢۴) صومدن نی قدر صوم تیبه‌چك بولوب کورنسه، میراث شول قدر صومدن حسابلاب تقسیم قیلنور. فرضاً میتنك آناسی ایله بر قزی سلامت قالغان بولسه‌لر، (٢۴) صومدن آناسنه سدسی (۴) صوم، قزینه نصفی (١٢) صوم تیبه‌در. (٨) صوم آرتوب قالادر. پس ایمدی بو صورتده میراثی آنا ایله قزغه (٢۴) صومدن تیبه‌چك بولوب کورنگان (١٦) صومدن حسابلاب تقسیم قیلنور. یعنی میتنك آناسینه میراثنك هر (٢۴) صومندن توگل، بلکه هر (١٦) صومدن (۴) صوم وقزینه (١٢) صوم بیرلور. مثلاً:

میت — (٢٤ صومدن) آرتو سبلی ١٦ صومغه توشرلدی.

آناسی، سدس ٤ — برقزی. نصف ١٢

اوشبو توبه‌نده‌گی مسئله‌لرده‌ده، میراث آرتو سبلی یوقارده‌غی مسئله کبی تقسیم قیلنادر:

میت — (٢٤ صومدن) آرتو سبلی ٢٠ صومغه توشرلدی.

آناسی، سدس ٤ — ایکی قزی. ثلثان ١٦

میت — (٢٤ صومدن) آرتو سبلی ٢٠ صومغه توشرلدی.

آناسی، سدس ٤ — برقزی، نصف ١٢ — براوغلینك قزی. سدس ٤

میت — (٢٤ صومدن) ٢٠ سومغه توشرلدی.

برچن قرنطوغانی، نصف ١٢ — ایکی آنا برطوغانی. ثلث ٨

میت — (٢٤ صومدن) ٢٠ صومغه توشرلدی.

آناسی، ثلث ٨ — برچن قرنطوغانی. نصف ١٢

٨٣) اگرده میراث آرتقان صورتده اولوشلی وارثلر آراسنده میتنك ایری یاکه خاتونی‌ده بولسه، میراثنك (٢۴) صومدن آرتقان صوملری تیینلرگه آوشدرلوب میتنك ایری ایله خاتونندن باشقه وارثلرینه اولوشلرینه چامالاب بولوب بیرلور: فرضا:

میت — ٢٤ صومدن آرتوب قالانر ٦ صوم یعنی (٦٠٠) تیین

خاتونی، ربع ٦ — آناسنك آناسی، سدس ٤ ینه ٢٠٠ تیین — ایکی آنا برطوغانی. ثلث ٨ ینه ٤٠٠ تیین هربرینه ٦شار صوم

اوشبو صورتده آرتوب قالغان ٦ صوم (٦٠٠) حساب قیلنوب، میتنك آناسی ایله ایکی آنا بر طوغانلرینه (٢٠٠) تیین اینوب اولگی میراثلرینه آرتدروب بیرله‌در.

ودخی : میت ——— ٢٤ صومدن آرتوب قالادر (١) صوم یعنی (١٠٠) تیین

خاتونی'	ایکی ئه‌بیسی'	٤ قزی.
ثمن	سدس	ثلثان
٣	٤ ینه ٢٠تیین	١٦ ینه ٨٠تیین
	هربرینه	هربرینه
	٢صوم ١٠ تیین	٤صوم ٢٠ شرتیین

بو صورتده آرتوب قالغان بر صوم (١٠٠) تیین حساب قیلنوب اولوشلری چاماسنچه میتنك ئه‌بیلرینه هر بربنه (١٠) ر تیین وقزلرینه هر برینه (٢٠) شر تیین آرتدروب بیرلور.

ودخی : میت ——— ٢٤ صومدن آرتوب قالادر (٢) صوم یعنی (٢٠٠) تیین

ایری'	ایکی ئه‌بیسی'	بر قزی.
ربع	سدس	نصف
٦	٤ ینه ٥٠تیین	١٢ ینه ١٥٠تیین.
	هر برسینه	
	٢ ٢٥تیین	

بوصورتده‌آرتوب قالغان ٢صوم (٢٠٠) تیین حساب‌قیلنوب‌اولوشلری حسابنچه میتنك ئه‌بیلرینه هر برسینه (٢٥) تیین وقزینه (١٥٠) تیین آرتدروب بیرلور .

میراثنك یتمه‌وی. (عول مخرج‌المسئله)

٨٤) بیك سیره‌ك قایسی مسئله‌لرده اتفاقا میتنك کوبره‌ك اولوشلی وارثلری برگه جییلوب سلامت قالادر. بوندی مسئله‌لرده میراثنك هر ٢٤ صومندن وارثلرنك هر برسینه‌اولوشلری قدر بیرورگه (٢٤) صوم بیتمی قالادر. بوتقدیرده وارثلرگه (٢٤) صومدن فرض قیلوب بیرلگان اولوشلرنك صانلرینی برگه جییمق کیره‌ك بولور. شول صانلرنك مجموعی نی‌قدر صان بواسه، میراثنی شول قدر صومدن حسابلاب تقسیم قیلنور. فرضا:

میت ——— ٢٤ صوم یتمه‌و سببلی ٢٧ صومدن حساب قیلندی. (مسئله‌ءمنبریه)

خاتونی'	آناسی'	آتاسی'	ایکی قزی.
ثمن	سدس	سدس	ثلثان
٣	٤	٤	١٦

خاتونی

ودخی : میت ——— ٢٤ صوم یتمه‌و سببلی ٢٨ صومدن حساب قیلندی.

ایری'	برچن قزطوغانی'	برآنا برطوغانی.
نصف	نصف	سدس
١٢	١٢	٤

ودخی : میت ——— ٢٤ صوم یتمه‌و سببلی (٣٠) دن حساب قیلندی.

خاتونی'	آناسی'	ایکی‌چن قزطوغانی'	برآنا برطوغانی.
ربع	سدس	ثلثان	سدس
٦	٤	١٦	٤

ودخی : میت ٢٤ سوم یتمه‌و سبیلی (٤٠) سومدن حساب قیلندی.

ایری، نصف ١٢	آناسی، سدس ٤	ایکی‌چن قزطوغانی، ثلثان ١٦	ایکی‌آنا برطوغانی. ثلث ٨

تخارج.

٨٥) میتنك بر وارثی میراثدن اوزینه تییه‌چك بولغان اولوشنی هیچ آلمیچ
یاکه بر‌ه‌ر نورلی نرسه آلوب قالغان قدرینی باشقه وارثلرگه اورتاق ایتو
باغشلاوی درستدر. بوکا عربچه (تخارج) دیبلور. بوتقدیرده (٢٣) سومدن تخار
قیلغان وارثنگ اولوشی قدر کیمتلوب، میراثنی قالغان سوملر حسابندن حسابلاب
تقسیم قیلنور.

فرضا:

میت ٢٤ سومدن

ایری، ربع ٦	آناسی، سدس ٤	آناسی، سدس ٤	٢اوغلی برقزی. عصبه ١ هربرسینه ٨ ٢

٨٦) اوشبو صورتده میتنگ ایری تخارج قیلسه، میراث (١٨) سومدن
حسابلاب تقسیم قیلنور. اگرده آناسی تخارج قیلسه‌ده، آتاسی تخارج قیلسه‌ده،
بر اوغلی تخارج قیلسه‌ده، میراثنی (٢٠) سومدن حسابلاب تقسیم قیلنور. ودخی
ایکی اوغلی تخارج قیلسه، (١٦) سومدن بر قزی تخارج قیلسه (٢٢) سومدن
حسابلاب تقسیم قیلنور.

مناسخه.

٨٧) بر میتنك میراثی تقسیم قیلنغانچی وارثلرنك برسی (یا بر نیچه‌سی)
وفات بولسه، میراثلر قاتشوت چووالوب کیته‌ر. بوکا عربچه (مناسخه) دیبولور.
بو صورتده اوّلا ایلك اوّلگی میتنك میراثی گویا هر بر وارثلری سلامت کبی
فرض قیلنوب تقسیم قیلنور. صوکره وفات بولغان وارثنك اولوشی اوز وارثلرینه
ایکنچی مرتبه آیروب تقسیم قیلنور. بویله مناسخه‌لی مسئله‌لرده هر بر حساب
عمللرینی علم حساب قاعده‌لری بوینچه، درست یورنورگه اجتهاد قیلمق تییشلیدر.

حَمْل وجنين . (يوْكده قالغان بالا)

٨٨) برمیتنك بر وارثی اوزی اولگانچی طومیچی یوکده قالسه، شول بالا طوغانچی میراثنی تمام‌تقسیم قیلوب بترمیچی، باشقه وارثلرینه چامالاب‌غنه بیروب طورمق، تمام‌تقسیمنی بالانك طووویینه‌قدر کیچکترمك معقول بولور. چونکه طوواچق بالا سلامت طوواچقمی، اولی طوواچق‌می، ایر بالا بولاچقمی، قز بالا بولاچقمی، برگنه بالا طوواچقمی، یاکه ایکی، اوچ بالا طوواچقمی؟ هیچ معلوم توگلدر. شول سببدن باشقه وارثلرنك اولوشلرینی تمام تعیینله‌مك مشکلدر.

٨٩) یوکده‌گی بالا تیز اولگرگانده آلتی‌آیدن طووو احتمالی، اوزاقغه قالغانده ایکی یل یعنی (٢٤) آیدن آرتق یوکده قالماوی تجربه ایله بلنوب حدیث شریفلرینك اشاره‌سی بوینچه عملده مذهب باشمز امام‌اعظم‌ابوحنیفه (رحمه‌الله‌تعالی) مذهبی بوینچه‌الوغ امامل‌ر طرفندن قبول ایدلمشدر.

شول سببدن برکیمسه، خاتونی ایله کورشکاندن صوك آلتی آیدن صوکره خاتونی بالا طابسه، اول بالا شریعتده شول کشینك بالاسی بولوب حسابلانادر. پس اگرده شول کشی وفات بولسه، آنك میراثی مذکور آلتی آیدن طوغان بالاغه‌ده تییه‌در.

٩٠) اگرده بر میتنك وفاتندن ایکی یل صوك خاتونی بر بالا طابسه، خاتوننینك حال ودعواسی بوینچه اول بالانك میتدن بولووی احتمال بولسه، اول بالاغه‌ده میراثی تییه‌در.

٩١) اگرده وارث بولاچق بالا، میتنك وفاتندن ایکی یل‌اوتکاندن‌صوك‌دنیاغه کیلسه، یاکه میتنك وفاتندن صوك خاتونی اوچ مرتبه حیض کورگاندن صوك دنیاغه کیلسه، گرچه میت‌نك وفاتینه ایکی یل طولغان بولماسه‌ده، اول بالاغه میتنك میراثی تیمس.

٩٢) اوشبو صورتلرنك هر برسنده طوغان زمانده تریلگی معلوم بولغان بالاغه‌غنه میراث تییر. طوغانده اوق اولی طوغان بالاغه میراث تیمس.

مَفْقُودْ. (يوغالغان كشى)

٩٣) میتنك بر وارثی(مفقود) بولسه، یعنی هیچ قایده‌ایکانی‌ده، سلامتلگی‌ده،

اولگانلگی‌ده بلنمیچی یوغالغان بولسه، میراثدن‌تیگان اولوشی باشقه مالّلری‌کبی اوزی قایتوب آلغانچی یاکه اولگانلگی معلوم بولغانچی شریعت حکمی بوینچه‌صاقلانور.

۹۴) اگرده اوزی قایتا آلماسه، اولگانلگی‌ده معلوم بولماسه، اول مفقودنڭ میراث ومالّلری وباشقه حکملری شول زماننڭ مجتهد امامینڭ اجتهادینه طابشرلور: اگرده‌شول امام مفقودنڭ ظاهری مالّلرینه وبعشده‌شلرینه چاغشدروب یاکه یوغالغان اورننده هلاك بولو احتمالینه قاراب امام اول مفقودنی اولگانگه حساب قیلسه، اولگان حکمنده بولور. اگرده‌اولگانگه حسابلی آلماسه، تری حکمنده بولور.

ذُوالرَّحْملر. (حقیقی وارث بولماغان یاقنلر)

۹۵) میتنڭ یوقارده بیان قیلنمش (۱۴) تورلی گروه وارثلردن باشقه‌یاقنلری حقیقی وارث توگلدرلر. شویله ایسه‌ده، میتنڭ هیچ برحقیقی وارثی سلامت قالغان بولماسه، میراثی ابوحنیفه امام اعظم رحمه‌الله‌مذهبنده (ذوالرحم) دیب آتالا طورغان یاقن اروغلرینه‌تییعر. اماامام‌مالك وامام‌شافعی رحمه‌الله مذهبلرنده حقیقی وارثلری قالماغان میتنڭ میراثی (بیت المال) خزینه‌سینه آلنور.

۹۶) ذوالرحملر بیش تورلی گروه یاقن اروغلردر:

۱) میتنڭ قزینڭ بالالری واوغلینڭ قزینڭ بالالری (نیچه‌نچی بووندە بولسه‌لرده)

۲) میتنڭ چن طوغان یاکه آتا بر طوغان ایر قارداشلرینڭ قزلری هم چن طوغان یاکه آتا بر طوغان قز قرداشلرینڭ بالالری ودخی آنا برطوغان قارداشلرینڭ بالالری.

۳) میتنڭ آناسی یاکه آتاسینڭ آناسی طرفندن بولغان بابالری ودخی اوشبو بابالر طرفندن بولغان اُعبیلری.

۴) میتننڭ آتاسیننڭ قز طوغانلری ودخی آناسیننڭ طوغان قارداشلری هم آتاسیننڭ ایرطوغانیننڭ قزلری.

۵) میتننڭ بابالاریننڭ قزطوغانلری.

۹۷) میتننڭ اوشبو بیش تورلی گروه یاقنلرینه ودخی آنلرننڭ بالالرینه میتننڭ باشقه وارثلری سلامت قالماغان‌وقتده، درجه‌لرینه ومیتکه یاقنلقلرینه قاراب

میراث تییەدر. ذوالرحملردە عصبەلرکبی میراثنی ایرلرینە بر اولوش وخاتونلرینە بارتی اولوش ایتوب تقسیم قیلشورلر.

۹۸) ذوالرحملرنک برنچی گروهی یاکە آنک بالالری سلامت بولغاندە صوکغی گروهلرغە میراث تیمس. برنچی گروە اوزی سلامت بولماسە، میراث بالالرینە تییەر. اگردە برنچی گروە اوزیدە بالالریدە سلامت بولماسە، میراث ایکنچی گروهغە تییەر. ایکنچی گروە اوزی سلامت بولماسە میراث آنک بالالرینە تییەر. میراثنک باشقە گروهلرغە تییووی دەاوشبو روشچەدر.

۹۹) برگروە ذوالرحملرنک اچندە میتکە قارداش واروغلغی یاقنراق بولغانی سلامت بولغاندە یراغراق بولغانینە میراث تیمس. مثلا میتنک قزینک قزی سلامت بولغاندە اوغلینک قزینک قزینە میراث تیمس.

۱۰۰) ودخی برگروە ذوالرحمدن ایکی کشی میتکە یاقنلقدە ایکسیدە بر درجەدە بولوبدە، آرادن برسی سلامت بولغاندە، میتکە وارث بولاچق کشینک بالاسی بولسە، وارث بولماياچق بولغان کشینک بالاسینە میراث تیمس. مثلا، میتنک اوغلینک قزینک قزی سلامت بولغاندە قزینک قزینک اوغلینە میراث تیمس ❀

میراث جَدْوَلی.

بر میتنک ترکەسندن سلامت قالغان قارداشلرینک قایولرینە میراث تییوب قایولرینە تیمەیەچگینی هم وارث بولغانلرینک قایولرینە نی قدر حصە تییەچگینی یوقاردە یازلمش. مادەلردن قاراب آکلی آلماغان کشیگە کتابنك آخرندەغی میراث جدولندن قاراب بلمك ممکندر.

میراث جدولینی استعمال قیلونک طریقی اوشبودر:

١) اوّلا، بر کاغدگه بریول اوزنلغی بر میراث صزغی صزلور.

٢) اول صزقنک اوستینه اوک طرفینه (٢۴) صومدن دیبوب میراث صانی یازلور.

٣) صزقنک آستینه وارث بولووی احتمال بولغان کشیلرنی جدولده یازلغان رەوشچه وارثلک اسملری ایله هم جدولده کورسەتلمش ترتیبلری ایله یازوب قویلور. اگرده وارثلر کوب بولوب صزلغان صزقنک آستینه صیماسلق بولسەلر، البته صزقنی اوزنراق صزمق کیرەک بولور. (وارثلر آراسینه، ذوالرحملرنی قاتشتروب یازلماس)

۴) آندن صوکره هر بر وارثلرنک ایکیسی برگه جیبلغانده میراث حکملری نیچک بولاچغینی جدول بولمەلرندن قاراب تفتیش قیلوب هر وارثنک آستینه اوزینک میراث حکمینی یعنی اولوشینی یا که عصبەلگینی یا که محروملگینی یازوب قویلور. (اگرده بر وارثنک آستینه بر حکم برکره یازلغان بولسه، ایکنچی قات تکرار یازلماس). شول رەوشچه هر وارثنی برگه جیبوب حصەلرینی یازا یازا احتمال بعض وارثلرنک آستینه ایکیشر یا که اوچەر تورلی حکم یازلوب قویلور.

۵) وارثلر هر قایوسی برگه جیبلوب جدولده کورسەتلگان روشده حکملری آستلرینه یازلغاندن صوک، هر وارثنک آستنده یازلغان حکملرنک ضعیف وقوّتسزلرینی بوزلور.

٦) بوزلمی قالغان قوّتلی حکملر بوینچه وارثلرنک حال وحصەلری تعیین قیلنوب میراثنی تقسیم قیلنور.

>><

میراث حکملرینک قوّتلری.

میراث حکملری (٧) درکه: محروملك ، عصبه‌لك ، ثمنیلك ، سدسیلك ، ربعیلك، ثلثیلك. نصفیلکدر. اوشبو (٧) حکمنکنه قوّتلری‌ده ترتیبلری روشنچه‌در. آراده ایڭ قوّتلی حکم محروملکدر. ایڭ ضعیفی نصفیلکدر. مگر میتنک آتاسنده عصبه‌لك ایله سدسیلك قوّتلری تورلیچه بولادر. شول روشچه،که اگرده میتنک هیچ بر بالاسی ده اوغلینڭ بالاسی‌ده سلامت قالغان بولماسه ، آتانک عصبه‌لگی اعتبارغه آلنادر. اگرده اوغلی یاکه اوغلینڭ اوغلی سلامت بولسه، آتانک سدسیلگی اعتبارغه آلنادر. میتنک برقزی یاکه بر نیچه قزلری یاکه اوغلینک قزلری سلامت بولغانده ، آتانڭ سدسیلکی‌ده عصبه‌لگی‌ده اعتبارغه آلنوب میراثدن ایکی تورلی اولوش آلادر: (٣١)نچی ماده.

توبه‌نده یازلمش میراث مسئله‌لرنده میراث جدولی ایله نی روشچه عمل قیلنغانی کورسه‌تلمشدر:

میت ــــــــــــــــــ ٢٤ سومدن ــــــــــــــــــ

ایری (نصف) ربع	آناسی (ثلث) سدس	آناسینک آناسی (سدس)	آتاسی (عصبه) سدس	آتاسینک آتاسی (عصبه)	ایکی اوغلی عصبه	برقزی (نصف) عصبه	اوغلینک بر قزی (نصف)	برچین بر طوغانی (نصف)
٦	٤	محروم	٤	محروم	١٠		محروم	محروم
		٠		٠	٤ : ٤ : ٢		٠	٠

میت ــــــــــــــــــ ٢٤ سومدن ــــــــــــــــــ

خاتونی (ربع) ثمن	آناسینک آناسی	آتاسینک آناسی	٢قزی ثلثان	اوغلینک ٢ قزی (ثلثان)	چن ایر طوغانی عصبه	آنا بر طوغانی سدس)	آتاسینک ایر طوغانی (عصبه)	[illegible]سینک ایر طوغانی (عصبه)
	سدس		١٦					
٣	٤		٨ : ٨	محروم	١	محروم	محروم	محروم
	٢ : ٢			٠		٠	٠	٠

اوشبو مسئله‌لرده قیسی حکملرنڭ ایکی طرفینه قویلمش (هلالین) اول حکملرنڭ بوزلغانینه اشاره اوچوندر.

میتنك	١ ایری	٢ خاتونی	٣ آناسی	٤ آتاسنك آناسی	٥ آناسنك آناسی	٦ آتاسی	٧ آتاسنك آتاسی	٨ اوغل لری	٩ بر قزی	١٠ برنیچه قزی	١١ اوغلنك اوغللری	١٢ اوغلنك بر قزی	١٣ اوغلنك برنیچه قزی
١ ایری	۰ / ۰	۰ / ۰	ثلث / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / ربع	نصف / ربع	ثلثان / ربع	عصبه / ربع	نصف / ربع	ثلثان / ربع
٢ خاتونی	۰ / ۰	۰ / ۰	ثلث / ربع	سدس / ربع	سدس / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ثمن	نصف / ثمن	ثلثان / ثمن	عصبه / ثمن	نصف / ثمن	ثلثان / ثمن
٣ آناسی	نصف / ثلث	ربع / ثلث	۰ / ۰	محروم / ثلث	محروم / ثلث	عصبه / (ش) ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس
٤ آتاسینك آناسی	نصف / سدس	ربع / سدس	ثلث / محروم	۰ / ۰	سدس	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس
٥ آناسینك آناسی	نصف / سدس	ربع / سدس	ثلث / محروم	سدس	۰ / ۰	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس
٦ آتاسی	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث (ش) / عصبه	محروم / عصبه	سدس / عصبه	۰ / ۰	محروم / عصبه	عصبه / سدس	نصف / سدس وعصبه	ثلثان / سدس وعصبه	عصبه / سدس	نصف / سدس وعصبه	ثلثان / سدس وعصبه
٧ آتاسینك آتاسی	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	محروم / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	۰ / ۰	عصبه / سدس	نصف / سدس وعصبه	ثلثان / سدس وعصبه	عصبه / سدس	نصف / سدس وعصبه	ثلثان / سدس وعصبه
٨ اوغللری	ربع / عصبه	ثمن / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	۰ / ۰	عصبه	عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
٩ برقزی	ربع / نصف	ثمن / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	سدس وعصبه / نصف	سدس وعصبه / نصف	عصبه	۰ / ۰	۰ / ۰	عصبه / نصف	سدس / نصف	سدس / سدس

(ش) بو صورتده میتنك ایری یا که خاتونی ده سلامت بولسه، آناسینه ایر یا خاتوننیك اولوشدن قالغان میراثنك ثلثی گنه تییدر.

۱۴ چن ایر صوغانلری	۱۵ بر چن قز طوغانی	۱۶ بر نیچه چن قز طوغانی	۱۷ آتا بر ایر طوغانلری	۱۸ آتا بر بر قز طوغانی	۱۹ آتا بر بر نیچه قز طوغانی	۲۰ آنا بر بر طوغانی	۲۱ آنا بر بر نیچه طوغانی	۲۲ چن ایر طوغاننك اوغللری	۲۳ آتا بر ایر طوغاننك اوغللری	۲۴ آ[illegible]سینك ایرطوغانلری	۲۵ [illegible]سینك ایرطوغانلری	۲۶ [illegible]سینك ایر طوغانی نینك اوغللری	۲۷ [illegible]سینك ایر طوغانی نینك اوغللری
عصبه / نصف	نصف / نصف	[illegible] / نصف	عصبه / نصف	نصف / نصف	ثلثان / نصف	سدس / نصف	ثلث / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف
عصبه / ربع	نصف / ربع	ثلثان / ربع	عصبه / ربع	نصف / ربع	ثلثان / ربع	سدس / ربع	ثلث / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع	عصبه / ربع
عصبه / (ش)	نصف / (ش) ثلث	ثلثان / سدس	عصبه / (ش)	نصف / (ش) ثلث	ثلثان / سدس	سدس / (ش) ثلث	ثلث / سدس	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث
عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	سدس / سدس	ثلث / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس
عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	سدس / سدس	ثلث / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس
محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	محروم / نصف	محروم / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف

(ش) بو صورتلرنڭ هربرسنده حکم شولدر، که اگرده آناسی ایله برگه میتنڭ برگنه طوغانی سلامت قالغان بولسه، آناسینه میراثنڭ ثلثی تیه‌ر. اگرده آناسی ایله برگه میتنڭ ایکی یا اوچ طوغ[illegible] قارنداشی سلامت قالغان بولسه‌لر، اول طوغانلر کیره‌ك چن طوغان بولسونلر، کیره‌ك آتا بر طوغان بولسونلر. کیره‌ك آنا بر طوغان بولسونلر. کیره‌ك قایوسی آتا بر طوغان قایوسی آنا بر طوغان بولسون، آناسینه میراثنڭ فقط سدسی گنه تیه‌ر.

میتنک	١ ایری	٢ خاتونی	٣ آناسی	٤ آتاسنڭ آناسی	٥ آناسنڭ آناسی	٦ آتاسی	٧ آتاسنڭ آتاسی	٨ اوغل لری	٩ بر قزی	١٠ برنیچه قزی	١١ اوغلنڭ اوغللری	١٢ اوغلنڭ بر قزی	١٣ اوغلنڭ برنیچه قزی
١٠ برنیچه قزلری	ربع / ثلثان	ثمن / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس و عصبه / ثلثان	سدس و عصبه / ثلثان	عصبه	٥ / ٥	٥ / ٥	عصبه / ثلثان	محروم (١) / ثلثان	محروم / ثلثان
١١ اوغلینڭ اوغللری	ربع / عصبه	ثمن / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	٥ / ٥	عصبه	عصبه
١٢ اوغلینڭ برقزی	ربع / نصف	ثمن / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / محروم	نصف / سدس	ثلثان / محروم	عصبه / محروم	٥ / ٥	٥ / ٥
١٣ اوغلینڭ برنیچه قزلری	ربع / ثلثان	ثمن / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / محروم	نصف / سدس	ثلثان / محروم٢	عصبه / محروم	٥ / ٥	٥ / ٥
١٤ چن ایر طوغانلری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	سدس (ثلث ٢) / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه
١٥ برچن قز طوغانی	نصف / نصف	ربع / نصف	ثلث / نصف	سدس / نصف	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه
١٦ برنیچه چن قز طوغانلری	نصف / ثلثان	ربع / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه
١٧ آتا برایر طوغانلری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	ثلثان / عصبه
١٨ آتابر قز طوغانی	نصف / نصف	ربع / نصف	ثلث / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه

(١) اوشبو صورتلرده میتنڭ اوغلی‌نڭ اوغلی‌ده سلامت قالغان بولسه، آڭا ئییه‌روب اوغلینڭ قزلری‌ده عصبه بولورلر. (٤٣) نچی ماده.

١٤ چن اير طوغانلرى	١٥ برچن قز طوغانى	١٦ بر نيچه چن قز طوغانى	١٧ آتا بر ايرطوغانلرى	١٨ آتا بر بر قز طوغانى	١٩ آتا بر بر نيچه قزطوغانى	٢٠ آنا بر بر طوغانى	٢١ آنا بر بر نيچه طوغانى	٢٢ چن اير طوغاننك اوغللرى	٢٣ آتا بر ايرطوغاننك اوغللرى	٢٤ آتاسنڭ ايرطوغانلرى	٢٥ باباسينك ايرطوغانلرى	٢٦ آتاسينك ايرطوغانينك اوغللرى	٢٧ باباسينك ايرطوغانينك اوغللرى
عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	محروم / ثلثان	محروم / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان
محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	محروم / نصف	محروم / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف
عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	محروم / ثلثان	محروم / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان
○ / ○	عصبه	عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	سدس / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه	○ / ○	○ / ○	عصبه (ش) / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	سدس / نصف	ثلث / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف
عصبه	○ / ○	○ / ○	عصبه (ش) / ثلثان	محروم (ش) / ثلثان	محروم / ثلثان	سدس / ثلثان	ثلث / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان
عصبه / محروم	نصف (ش) / عصبه	ثلثان (ش) / عصبه	○ / ○	عصبه	عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / سدس	ثلثان / محروم	عصبه	○ / ○	ثلثان	سدس / نصف	ثلث / نصف	عصبه / محروم	عصبه	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف	عصبه / نصف

(ش) الۇشبو صورتلرنڭ هر برسنده ميتنڭ بر يا برنيچه قزلرىده سلامت قالغان بولسه‌لر. (٥٠) نچى ماده بوينچه چن قزطوغانلرى عصبه بولوب، ميتنڭ آتا بر طوغانلرينڭ هرقايوسينى ميراثدن محروم قيلۇرلر.

فرضاً: ميت ٢٤ سومدن

آناسى، برقزى، برچن قزطوغانى، بر آتا برايرطوغانى.
سدس نصف عصبه عصبه محروم.
٤ ١٢ ٨ ..

میتنك	۱ ایری	۲ خاتونی	۳ آناسی	۴ آتاسنك آناسی	۵ آناسنك آناسی	۶ آتاسی	۷ آتاسنك آتاسی	۸ اوغللری	۹ بر قزی	۱۰ برنیچه قزی	۱۱ اوغلنك اوغللری	۱۲ اوغلنك بر قزی	۳ اوغلـ برنیـ قز
۱۹ آتا بر برنیچه قز طوغانی	نصف / ثلثان	ربع / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	سدس / ثلثان	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلـ / عصبه
۲۰ آنا بر بر طوغانی	نصف / سدس	ربع / سدس	ثلث / سدس	سدس / سدس	سدس / سدس	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / محروم	ثلثان / محروم	عصبه / محروم	نصف / محروم	ثلـ / محرو
۲۱ آنا بر برنیچه طوغانی	نصف / ثلث	ربع / ثلث	سدس / ثلث	سدس / ثلث	سدس / ثلث	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / محروم	ثلثان / محروم	عصبه / محروم	نصف / محروم	ثـ / محروم
۲۲ بن ایر طوغانك اوغللری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلـ / عصبه
۲۳ آتابر ایر طوغا یـك اوغنلری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلـ / عصبه
۲۴ آتاسینك ایر طوغانلری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلـ / عصـ
۲۵ باباسینك ایر طوغانلری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	[illegible] / عصـ
۲۶ آتاسنك ایرطوغانینك اوغللری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	[illegible] / عصـ
۲۷ باباسینك ایرطوغانینك اوغللری	نصف / عصبه	ربع / عصبه	ثلث / عصبه	سدس / عصبه	سدس / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	[illegible] / عصـ

۱۴ چن ایر طوغا نلری	۱۵ برچن قز طوغانی	۱۶ بر نیچه چن قز طوغانی	۱۷ آتا بر ایرطوغا نلری	۱۸ آتا بر بر قز طوغانی	۱۹ آتا بر بر نیچه قزطوغانی	۲۰ آنا بر بر طو غانی	۲۱ آنا بر بر نیچه طوغانی	۲۲ چن ایر طوغاننك اوغللری	۲۳ آتا بر ایرطوغا نتك اوغللری	۲۴ آتاسنك ایرطوغا نلری	۲۵ باباسینك ایرطوغا نلری	۲۶ آتاسینك ایرطوغا نینك اوغللری	۲۷ باباسینك ایرطوغا نینك اوغللری
عصبه / محروم	نصف / سدس	ثلثان / محروم	عصبه	ثلثان	ثلثان	سدس / ثلثان	ثلث / ثلثان	عصبه / محروم	عصبه	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان	عصبه / ثلثان
عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	عصبه / سدس	نصف / سدس	ثلثان / سدس	٥ / ٥	٥ / ٥	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس	عصبه / سدس
عصبه / ثلث	نصف / ثلث	ثلثان / ثلث	عصبه / ثلث	نصف / ثلث	ثلثان / ثلث	ثلث	ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث	عصبه / ثلث
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه	عصبه / محروم	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	محروم / عصبه	عصبه	محروم / عصبه
عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	عصبه / محروم	نصف / عصبه	ثلثان / عصبه	سدس / عصبه	ثلث / عصبه	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه / محروم	عصبه

مکتب ومدرسه کتابلری :

١) (معلم اوّل) اصول مدّیه اوزره الفبای ترکی (١٠) تیین .
٢) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره الفبای عربی (٧) « «
٣) (قرائت قرآن) احکام تجوید وقواعد قرائت عربیه (٧) « «
٤) (مشق خط) حسن خط تعلیمی اوچون یا کفا ترتیب (٧) « «
٥) (عقائد) (٥) « «
٦) (طهارت) مسائل دینیه‌دن مکتبلر اوچون (٥) « «
٧) (نماز) ترتیب قیلنمش (عبادات اسلامیه) (٥) « «
٨) (جماعت) اسملی کتابنك جزءلریدرلر . (٥) « «
٩) (روزه‌زکات وحج) (٥) « «
١٠) (هلال) بایراملر، تاریخی کونلر وتقویملر حقنده (٥) « «
١١) (عبادات اسلامیه) سؤال وجوابلی علم حال مجموعه‌سی (٣٠) « «
١٢) (عقائد منظومه) ترجمه‌لی منظوم معتقدات رساله‌سی (٥) « «
١٣) (حقوق اسلامیه) نك ٣ نچی جزئی (میراث ومقاسمه) (١٠) « «
١٤) (شریعت اسلامیه) مجموعهٔ احکام شرعیه (١٠) « «
١٥) (انبیاء الانبیاء) قصص وتواریخ انبیاء (٣٠) « «
١٦) (استفتاح) ترکی العباره صرف عربی (٣٠) « «
١٧) (استکمال) ترکی العباره نحو عربی (٣٠) « «
١٨) (دروس شفاهیه) ٧٥ درسلك اوچ جزء (٧٥) « «
١٩) (قوانین نحویه) عربی العباره قواعد نحویه (٤٠) « «
٢٠) (میزان الافکار) عربی العباره منطق جدید (٤٠) « «
٢١) (ترجمان روسی) لغات ومکالمهٔ روسیه (٢٠) « «
٢٢) (جهان) قازان ترکیسنچه جوغرافیا مجموعه‌سی (٣٠) « «

Адресъ: Гадій Низамовичъ Максудовъ.
Казань. Мѣщанская ул. Соб. Домъ.